ונמצא פסול. ב) נשפך דמו או יצא או נטמא: **תגלחתו** פסולה. דהואיל ונשעת תגלחתו לא מזרק אפי' א' מן הדמים בהכשר ה"ל כגלחו לקטיס[1] וגילחוהו לסמיס לאחר מגלחת אחרינו ריש פירקין לר"א סותר ז' לרבנן שנים: **וזבחיו** לא עלו לו. שאר הזמנים שהקריב אחרי התגלחת פסולה לא עלו לו דהואיל והיה צריך לשהות (לא מלי) עד שיגדל שערו ובהקרבת שאר הזמנים לא היה רואוי לתגלחת יש להחשיב הזמנים כאילו הקריב[2] קודם או תוך מגלחת: **גילח** על החטאת שלא לשמה כו'. דקיימא לן [ריש זבחים] כל הזמנים שנזבחו שלא לשמן כשרים אלא שלא עלו לנעליים לשם חובה חוץ מן הפסח וחטאת: **גילח** על העולה שלא לשמה או על השלמים ואח"ב הקריב השאר לשמן תגלחתו פסולה. דהואיל ולא עלו לשם חובה[3] עולה ושלמים דנזיר ה"ל כגילח על עולה ושלמי נדבה ולא יועיל: **ר"ש** אומר אותו חובה. שנאמר שלא לשמה לא עלה לו לשם חובה וצריך להביא[4] [זבח אחר במקומו]: ושאר כל הזמנים עלו לו. כר"ש בגמ' דאמרי' מגלח על שלמי נדבה יצא: ד) **אחר**[5] עשותו שלשתן ונמצא אחד מהן כשר. והאחרים פסולים תגלחתו כשרה לדברי הכל: **קסבר** ר"ש נזיר שגילח על שלמי נדבה יצא. שהרי עולה ושלמי נזיר שנאמרו שלא לשמן הרי הן כנדבה: **מאי** טעמא דאמר קרא ה) [תחת זבח] השלמים (במדבר ו)[6] ולא כתוב שלמיו[7]. [8] מדשני קרא [בזבחים] דרשינן בפרק התודה (מנחות עח.) לרבות שלמי נזיר לאקשויי לשמן ולכמה דברים וה"ה דמקשי להו [למימר] ותודה[9] שהיא שלמים אם גילח עליו יצא: ונטמא

ומי מעבבא והתניא [1] זאת תורת הנזיר ו) [א]בין שיש לו כפים בין שאין לו כפים ואלא הא דתניא זאת תורת הנזיר בין שיש לו שער בין שאין לו שער הכי נמי דלא מעבבא [2] והתניא נזיר ממורט בש"א [3] אינו צריך להעביר תער על ראשו וב"ה אומרים צריך להעביר תער על ראשו ואמר רבינא מאי אינו צריך לב"ש אינו צריך [4] אין לו תקנה הא לב"ה יש לו תקנה והיינו דרבי פדת דאמר ר' פדת ב"ש ורבי אליעזר אמרו דבר אחד מאי ר' אליעזר [7] דתניא [8] אין לו בהן יד ורגל אין לו טהרה עולמית דברי [9] רבי אליעזר רבי שמעון אומר יניחנו על מקומו ויצא וחכ"א יניח על של שמאל ויצא לישנא אחרינא אמרי לה אמר [6] רב תנופה בנזיר מעכבת אליבא דמאן אילימא אליבא דרבי אליעזר פשיטא האמר רבי אליעזר אחר מעשים כולם אלא אליבא דרבנן השתא יש לומר תגלחת אמרי רבנן לא מעכבא תנופה מיבעיא ומי לא מעכבא והתניא זאת תורת הנזיר בין שיש לו כפים ובין שאין לו כפים ואלא הא דתניא זאת תורת הנזיר בין שיש לו שער ובין שאין לו שער הכי נמי דמעכבא והתניא נזיר ממורט בש"א אינו צריך להעביר תער על ראשו וב"ה אומרים צריך אמר רבי אבינא מאי צריך לבית הלל צריך ואין לו תקנה לב"ש יש לו תקנה ופליגא דרבי פדת: **מתני'** [10] גילח על הזבח ונמצא פסול תגלחתו פסולה וזבחיו לא עלו לו [11] גילח על החטאת שלא לשמה ואח"כ הביא קרבנותיו לשמן תגלחתו פסולה וזבחיו לא עלו לו [12] גילח על העולה או על השלמים שלא לשמן ואח"כ הביא קרבנותיו לשמן תגלחתו פסולה וזבחיו לא עלו לו רבי שמעון אומר אותו הזבח לא עלה לו אבל שאר זבחים עלו [13] ואם גילח על שלשתן ונמצא אחד מהן כשר תגלחתו כשרה ויביא שאר זבחים: **גמ'** אמר רב אדא בר אהבה זאת אומרת קסבר ר"ש נזיר שגילח על שלמי נדבה יצא מאי טעמ' דאמר קרא א) [2] ונתן על האש אשר תחת זבח השלמים ולא כתב על שלמיו: מתני'

ומי מעבבא. בגזיר: **והתניא זאת תורת הנזיר בין שיש לו כפים.** לקיים מצות תנופה ובין שאין לו כפים שהתנופה אינה מעכבת: ותסברא דהא דתני בין שיש לו כפים כו' דקא בעי למימר דאינה מעכבת ואלא הא דתניא זאת תורת הנזיר כו' ה"נ דכי אין לו שער לא מיעכבא דהא דכתיב וגלח את שער ראשו שמו מעט אשאין לו שער ילא ומי מצית אמרת הכי והתניא נזיר ממורט אינו צריך להעביר תער על ראשו דמשמע דאינו צריך לגלח (ד) וה"ה דאמרי' מתני' אינו צריך: **ואמר רבינא.** עלה דההיא מתני' אינו צריך דקאמרי ב"ש: **אין לו תקנה.** הואיל ואין יכולין לקיים בו מצות גילוח. אבל לב"ה דאמרי' צריך לגילוחו יש לו תקנה בהעברת תער בעצמה ואע"פ שאין שם שיער שיהא מגלח ממנו: **והיינו דרבי פדת.** דאמר במכילתא אחריתי[14] דבית שמאי אומרים דהכא ור' אליעזר אומרי דבר אחד בשלמא להכא ור' אליעזר אמרי תקנה הואיל ואין יכול לקיים בו מצות גילוח[15]: **ור' אליעזר דתניא אין למנורע כהן יד וכהן רגל אין לו טהרה עולמית.** לפי שאין יכול לקיים בו מתן דם ושמן על כהן ידו. שמע מינה דמדקאמר ר' פדת דב"ש ור' אליעזר אמרו דבר אחד ושמעינן להו לב"ש דאמרי דתגלחת שיער מעכבת דרבי אליעזר נמי קאי כוותייהו דאית להו דתנופה מעכבת והאיך מתני' דתני בין שאין לו כפים כו' [ע"כ] דמעכבת משמע: (ל"א ו) **אמר רב תנופה בנזיר מעכבת.** ותנופה מי מעכבת ואפילו לר"א והא תניא זאת תורת הנזיר כו' כדלעיל אלמא דלא מעכבת ותסברא דלא מעכבת ואלא הא דתניא כו' ואי מוקמת לה לההיא כגון דלא מעכבת הא דתני' נזיר ממורט ב"ש אומרים א"ל כו' שאפי' בלא הערה מותר ביין וב"ה אומרים צריך להעביר תער ומדאינו יכול לקיים בו מצות גילוח והוא צריך גילוח הא צריך לכך אלמא דנזיר שאין לו שיער אין לו תקנה דתגלחת שיער מעכבת ומדהא מעכבת תנופה נמי מעכבת ז) וכדרב א"ל אבינא לעולם תנופה לא מעכבת והאי דקא משמע לן דב"ש וב"ה איפכא הוא דאמרי אינו צריך לב"ש דקאמר דאין לו תקנה והכי אמרי ב"ש אינו צריך להעביר תער

על ראשו עדיין לא יהא מותר מפני שאין שם הערה שער אבל לב"ה יש לו תקנה והכי משמע צריך לזה להעביר תער על ראשו ואף על פי שאין שם שיער יצא ידי חובתו ואף על גב דליכא גילוח ולעולם לב"ה גילוח לא מעכבא והוא הדין לתנופה וקשיא ז) לרב והיינו דר' פדת: **וחכמים אומרים אין לו כהן ימין נותנו על כהן שמאל ויצא לשון אחר אמרי לה אמר** (ז) **רב תנופה מעכבת בנזיר כו' ומי לא מעכבא ואפילו לרבנן והא תניא זאת תורת הנזיר בין שאין לו כפים.** משמע דלריך תנופה דתנופה מעכבת ומי מעכבא ואלא הא דתני' זאת תורת הנזיר בין שאין לו שיער והתניא נזיר ממורט ב"ה אומרים צריך להעביר תער על ראשו ואיתא דלא מעכבא דים לו תקנה אלמא הא נמי דתני בין שאין לו כפים ה"ל דלא מעכבא ואלא דלא מאי צריך לב"ה צריך ואין לו תקנה דמעכבא הא לב"ש יש לו תקנה ופליגא דרבי פדת דאמר דב"ש יש לו תקנה וא"ל אמרו דבר אחד כו': **מתני' גילח על אחד מזכחיו: ונמצא פסול תגלחתו פסולה.** וסותר שלשים שהפרים עכשיו לא עלו ה) וצריך להביא אחרים במקומן: **גילח על חטאת שלא לשמה.** כלומר שנעשית שלא לשם חטאת: **ואח"כ הביא שאר קרבנותיו.** כגון עולה ושלמים לשמן וכן אם גילח על העולה או על השלמים שנעשו שלא לשמן ו) וכולן תגלחתן פסולה וסותר שלשים ומביא קרבנות אחרים במקום שלשתן: **ר"ש אומר.** אם גילח על העולה או על השלמים שלא לשמן ואח"כ קרבנות הביא לשמן תגלחתו כשרה ושאר זבחים עלו לו אבל אותו הזבח נלבד לא עלה לו ויביא זבח אחר במקומו. והיינו טעמא דתגלחתו כשרה דהואיל וזבח אחר בעלמא כשר הוא דתנן [בריש זבחים] שכל הזבחים שנזבחו שלא לשמן כשרין אלא שלא עלו לנעליים לשם חובה ה"ל כשרה לתגלחתו אבל במקום שגילח על החטאת שעשאה שלא לשמה מודה ר"ש דתגלחתו פסולה לפי שזבחו פסול הוא לכתנן [שם] כל הזבחים כו' חוץ מן החטאת שנזבחה שלא לשמה ז) פסולה: **ואם גילח על שלשתן.** סתם ונמצא אחד מהן כשר תגלחתו כשרה לדברי הכל שהרי על זבח כשר נמי (ד) גילח ויביא שאר זבחים במקום הפסולין: **גמ' אמר רב אדא בר אהבה.** מדתני ר' שמעון כי גילח על זבח כשר אע"ג דלא עלה לנעליים לשם חובה תגלחתו כשרה: **זאת אומרת דקסבר ר"ש נזיר שגילח על שלמי נדבה יצא.** ובלבד שיביא קרבנותיו משלם דאילו כי גילח על השלמים שלא לשמן מאי הוו נדבה דאמר מר (שם) כאשר נדרת ליי' אלהיך נדבה [דברים כג] אם כמו שנדרת יהא נדר ואם לאו יהא נדבה ואמר ר"ש דתגלחתו כשרה: **דאמר קרא.** וגלח המזיר וכתיב ונתן על האש אשר תחת זבח השלמים ולא כתיב ח) על שלמיו דאילו נאמר שלמיו הוה משמע שלמי נזיר ממש והשתא דכתיב השלמים אלמא אפילו על שלמי נדבה יצא: מתני'

קח א ב מיי' פ"מ מהל' מילות הל' ה ועי"ש בכ"מ:

קט ג מיי' פ"ה מהל' מחוסרי כפרה הל' ח

קמג עשין רמ ריט לד כלל: קי ד ה מיי' פ"מ מהל' מילות הל' מ:

קיא ו מיי' שם הלכה טו:

קיב ז מיי' שם הלכה י:

נוסחת הריב"ן

ב) אמרין לה אמר רבא תנופה בנזיר כו' תנופה מינעיא דלא מעכבא אלינא דרבנן פשיטא דלא מעכבא דהא הוא לה שיר מצוה. ולא מעכבא תנופה אלינא דרבנן בתמיה והתניא זאת תורת הנזיר בין שיש לו כפים בין שאין לו כפים דבעינן שיעבה מה שאמור בפרשה ואמר' תנופה אלינא דמעכבא ותסברא דהא דתני בין שיש לו כפים דקא בעי למימר דמעכבא ואלא הא דתניא כו' בין שאין לו שער כו' ה"נ דמעכבא אלינא דרבנן והתניא נזיר ממורט כו' ואמר ר' אמר ר' אבינא מאי צריך ואין לו תקנה דקאמרי ב"ה לקיים הערת שער הא לב"ש דאמרי דאינו צריך הערה אלא לב"ה דאמרי דאינו צריך הערה אל

מתני' כמרים הפרמודית. מתרמוד שם מקום: **שהיא מסוכנת והלכה ומצאה שמתה.** ונטמאת עליה ואמרו חכמים כו' (ו): **גמ' קתני.** במתני' ר' אליעזר אומר סותר את הכל והא שמעינן ליה דאמר דכל אחר מלאת שבעה סותר ותו לא והא הכא אחר מלאת הוא:

אמר רב מאי סותר נמי דקאמר ר"א סותר קרבנותיו. והכי קאמר יביא כל קרבנותיו לאחר שיטהר ואותו זבח ראשון שנזרק דמו לא עלה לו ולעולם ז' הוא דסותר ותו לא לדברי הכל והא פליגי ר' אליעזר סבר אותו זבח ראשון לא עלה לו ויביא אחר במקומו עם שאר קרבנותיו שהפרים לכשיטהר לאחר ז': **וכי נמי מסתברא.** דלקרבנותיו קאי מדקתני וחכמים אומרים יביא שאר קרבנותיו ויטהר מכלל דלרבי אליעזר סבירא ליה דאף ראשון לא עלה לו וצריך להביא אחר (ג): ענין אחר **אמר רב מאי סותר אם קרבנותיו.** ולא מיבעיא זבח ראשון דאינו עולה לו אלא (ג) אותו שהפרים תחלה צריך להחליף ויביא אחר במקומו וחכמים אומרים אותו ראשון בלבד לא עלה לו וצריך להביא אחר במקומו אבל שאר קרבנות שהפרים אינו צריך להחליף אלא לכשיטהר יביא אותם. ה"נ מסתברא דלקרבנות פליגי מדקאמרי רבנן דיביא שאר קרבנות ויטהר אלמא דשמעי מיניה דרבי אליעזר דאפי' אותן קרבנות שהפרים תחלה אינו יכול להביא לקרבנותיו ואמרו ליה רבנן מביא ומעשה נמי כו':

הדרן עלך שלשה מינין

כהן גדול ונזיר אין מיטמאין לקרוביהן. וכדמפרש בהן קראי לעומתה לקמן בגמ': **גמ' בשלמא כהן ונזיר.** שמעינן (ד) להו הי מייניה ליטמא תחילה דרבנן סברי כהן גדול (ה) שקדושתו קדושת עולם ורבי אליעזר סבר נזיר עדיף שכן מביא קרבן על טומאתו ויטמא כ"ג שאינו מביא קרבן על טומאתו ואל יטמא נזיר:

ואל יטמא נזיר. שקדושתו עדיפא כיון שהזקיקתו תורה להביא קרבן על טומאתו מה שאין כן בכהן (ו) למאן דאמר דיטמא נזיר ואל יטמא כהן ואפי' כהן הדיוט: **יטמא** כהן. ואפילו כהן גדול: **נזיר** קדושתו קדושת שעה. ואפי' אמר נזיר עולם מכל מקום סתם נזירות הוי שלשים יום (לעיל ה.): **בשלמא** כהן גדול ונזיר **האי סבר** כהן גדול עדיף **והאי סבר** נזיר עדיף. וטעמא דמ"ד (ז) במתניתין: **וכן** משוח בשמן המשחה. כ"ג שנמשח בשמן המשחה ומרובה בגדים קרי משנגנז שמן המשחה דיאשיהו גנז שמן המשחה שעשה משה כדאיתא בפ' הויליו לו (יומא נב:) ואמריי לא היה כהן משוח בשמן המשחה אלא מרובה בגדים בלא שמן שהיו ממלאים ידיו בא' בגדים ולא היו יכולין לעשות שמן המשחה אחר למשוח בו כדכתיב (שמות ל) שמן משחת קדש יהיה זה לי לדורותיכם זה ולא אחר וכדאיתא בפ' קמא דכריתות (דף ה:) וכי גם ז' בשמן המשחה היה והלא הרבה נסים נעשו בו שמתמלא לא היה אלא י"ב לוג ובו נמשח המשכן וכל כליו והארן ובניו כל ז' ימי המלואים ובו נמשחו כהנים גדולים ומלכים וכולו קיים לעתיד לבא שנאמר משחת קדש יהיה זה לי לדורותיכם והא דאמר התם (דף ה.) המפטם השמן ללמוד בו או למוסרו לגבור פטור הא דקתני למוסרו לגבור (ללמדם שידעו לעשותו) היינו בימי משה אם עשאו פטור אי נמי למוסרו לגבור ללמדם שידעו לעשותו ולא שימשאו ממנו והשתא אחרי יאשיהו לא היה כהן נמשח בשמן המשחה דגדים קרי משנגנז שמן המשחה ומרובה בגדים מסכחת לה בדור א' כגון שנמשח א' לכ"ג ובתוך כך נגנז שמן המשחה ואירע בו קרי בכהן המשוח ומינו אחר תחתיו מרובה בגדים לעשות עבודה ביה"כ (ז) וקשה דא"כ הא"ל משוח חזי לעבודה ומרובה בגדים לא חזי לעבודה דראשון חוזר לעבודתו דקתאמר גבי משוח שעבר ונראה לומר כגון שכהן גדול גלה ומינו אחר תחתיו ברבוי בגדים כגון שנגנז השמן כבר ושימש כמה שנים שאם אף (ח) הראשון שב אינו חוזר לעבודתו שהרי שימש זה תחתיו כמה שנים והרי שנייהם מהלכין בדרך כו': ד) (ה"ג) דאינו משוח מביא פר הבא על כל המצות דכתיב אם הכהן המשיח יחטא לאשמת העם והביא פר וגו' ומרובה בגדים לא דכתיב בפ' הכהן המשיח דוקא משוח וליכא לפרושי משוח מביא פר העלם דבר של צבור כלומר שכהן משוח מקריבו ולא מרובה בגדים כדכתיב גביה ח) ולקח הכהן המשיח מדם הפר והא (ט) ליתא דבתורת כהנים מוכח בהדיא דאף כהן הדיוט מקריבו ב) (ה"ג) ומ"מ אי מייריי אחר יה"כ לא היה לו לקרותו לזה מרובה בגדים אלא שעבר (ט) ואי מלאו מת מצוה ביה"כ והא קבורת מת מצוה לא דחי י"ט וכ"ש שבת ויה"כ וי"ל דלעולם ביה"כ עצמו איירי ולא לקברו אלא לטלטלו ממחנה לגל דשרי אפי' בשבת והא קאמר דמשוח בשמן עדיף ומטמא המרובה בגדים מחמה (ט) לגל דמשוח עדיף דמייתי פר הבא על כל המצות אם הכהן המשיח הורה וטעה בהוראתו אבל מרובה בגדים אינו מביא פר עו (ט) כל המצות דמשיח דוקא כתיב אלא מביא בשבה או שעירה ביחיד ובהוריות (דף יא:) עיקר הדבר ופירושו ופר (ט) הבא על כל המצות היינו כפר שהוא עצמו מביא שהורה בעצמו ועשה בהוראתו שהוראת כהן משיח בעצמו כ"ד לגיבור: מרובה

ד) לבר פדא. ואיכא לספוקי הכא הואיל ונראה לתגלחת משנזרק א' מן הדמים אולי די בסתירת ד'. ולי נראה דלרבנן אין כאן סתירה כלל דכיון שנזרק א' מן הדמים מותר לשתות יין וליטמא למתים ולגלח ויצא מכלל נזיר ולא שייך ביה סתירה. מרים התרמודית. מתרמוד היתה. הכי נמי מסתברא דסותר קרבנותיו קאמר

ה) שם הוצא הך הקישא למלאת אחריתא אבל ליום ולילה הוא בזבחים (ל"ו) וכן מה שכ' התוס' כאן לענין לשמה הוא בזבחים (ה') ונראה דבתוס' כאן חסר תיבות ול"ל רש גורסין וכבר זצח כי' וכמו שכ' הרא"ש כאן.

מתני' מי שנזרק עליו אחד מן הדמים ונטמא [ו]רבי אליעזר אומר סותר את הכל וחכ"א [ז]יביא שאר קרבנותיו ויטהר אמרו לו מעשה במרים התרמודית שנזרק עליה אחד מן הדמים ובאו ואמרו לה על בתה שהיתה מסוכנת והלכה ומצאה שמתה ואמרו חכמים תביא שאר קרבנותיה ותטהר: **גמ'** קתני ר' אליעזר אומר סותר את הכל [ח]והאמר ר' אליעזר כל אחר מלאת שבעה סותר אמר רב מאי סותר נמי דקאמר ר' אליעזר סותר קרבנותיו הכי נמי מסתברא דקתני וחכ"א [ט] תביא שאר קרבנותיה ותטהר ש"מ ומעשה נמי במרים התרמודית שנזרק עליה אחד מן הדמים ובאו והודיעוה על בתה שהיתה מסוכנת והלכה ומצאה שמתה ואמרו חכמים תביא שאר קרבנותיה ותטהר ש"מ:

הדרן עלך שלשה מינין

כהן גדול ונזיר (ט) [ב]אין מיטמאין לקרוביהן [ג]אבל מיטמאין למת מצוה היו מהלכין בדרך ומצאו מת מצוה רבי אליעזר אומר יטמא כהן גדול ואל יטמא נזיר וחכמים אומרים [ד]יטמא נזיר ואל יטמא כהן [ה]הדיוט אמר להם רבי אליעזר יטמא כהן שאינו מביא קרבן על טומאתו ואל יטמא נזיר שהוא מביא קרבן על טומאתו אמרו לו [ו]יטמא נזיר שאין קדושתו קדושת עולם ואל יטמא כהן שקדושתו קדושת עולם: **גמ'** בשלמא כהן גדול ונזיר האי סבר כהן גדול עדיף והאי סבר נזיר עדיף משוח בשמן המשחה ומרובה

ונטמא ר' אליעזר אומר סותר את הכל. ולא כל הימים[1] כדמפרש בגמ' דהא ר' אליעזר הוא דאמר [לעיל] בפ"ג (דף עז:) ונטמא לאחר מלאת סותר ז' [א] אלא סותר לקרבנות[2] דקאמר ור' אליעזר לטעמיה דאמר בגמ' אחר המעשים כולם מותר לשתות יין [ב] ומגלח הרי כשנזרק אחד מן הדמים עד [שיביא שאר הקרבנות אינו רשאי] לתגלחת והואיל ונטמא [קודם] שהקריב כולם כנטמא שחרית לפני הקריבו אף אחד מהן דמי ואלא רשאי לתגלחת כל היום והוי קרבן ראשון שהביא כאילו הביאו תוך מלאת הימים אלא רשאי כלל לתגלחת דמי: **וחכ"א** יביא שאר קרבנותיו ויטהר.

פי' לכשיטהר כך מפרש בירושלמי סתם[3] מעשה [ג] דטהרה ואחר כך יביא קרבנות. ודאי אותו הזבח שהיה בהכשר לא יחזור ויביא דרבנן לטעמייהו דאמרי אחר מעשה יחידי מותר לשתות יין ומגלח הרי הוא קודם[4] שנטמא [רשות] לתגלחת ולמה יסתור אותו [אבל][5] הזבחים שהקריב משנטמא יסתור דהא קפיד קרא שיביא קרבנות נזיר בטהרה ואח"כ כשיטהר[6] ויהיה לו הזאת ג' וז' יביאם [למנין סתירה][7] ד]:

במרים התרמודית. מתרמוד: **והאמר** לעיל בפ"ק (דף ו:) ובפ' ג' (דף עז:) דטומאה דלאחר מלאת סותר [ז'] ולרבנן[8] [ל'] ובפ"ק פירשתי דמדרבנן הוא דמן התורה בסתירה הבא מספק דמשמע[9] הואיל ובאלא רשאי לתגלחת שנזרק[10] מ' מן הדמים לרבנן [נמי דין] בסתירת ז': סותר קרבנות. כדפי' בתמתי': דייק[11] נמי. בברייתא דבקרבנות איירי מדאייתו רבנן ראייה לדבריהם שאמרו[12] חכמים שאר[13] קרבנות:

הדרן עלך שלשה מינין

כהן גדול ונזיר אינן מיטמאין לקרוביהם. ה] בספרי[14] היא אבל מיטמאין למת מצוה ולא גרסינן ליה כדמוכח בגמ'. כהן גדול הלכותיו בפרשת אמור אל הכהנים ונזיר בפרשת נשא:

עין משפט נר מצוה

קיג א מיי' פ"ו מהל' נזירות הלכה ד:
א ב מיי' פ"ג מהל' אבל הל' ו סמג לאין לו:
ב ג מיי' שם הלכה ח ופ"ז מהל' נזירות הל' יא יב:
ג ד ה מיי' פ"ז מהל' נזירות הל' יג ופ"ג מהל' אבל הל' ט:

נוסחת הריב"ן

ו) מי' וגמ' מפרש לה: ב) אחר תחתיו: ג) אלא אף אותן שהפרים כו' ויביא אחרים במקומן: ד) שמעינן הי מייניהו כו' כה"ג עדיף ויטמא מזיר ואל יטמא כ"ג שקדושתו כו' שכן מביא קרבן על טומאתו ולא יטמא נזיר הס"ד:

פי' הרא"ש

ותיפוק לי מאחר כל המעשים. ואם באנו לומר דאינו חושש מזאת א"כ גם ההיא דיש לו כפים אי' למי' דבר"א אתיא: דאת אומרת קסבר ר"ש נזיר שגלח על שלמי נדבה יצא השלמי נזיר ששחטן שלא לשמן לא עלה לשם חובה והרי הן כשלמי נדבה: דאמר קרא אשר תחת זבח השלמים ולא כתיב שלמיו משמע כל שלמים ויס"ג דאמר קרא (על) [ובשר] זבח תודת שלמיו ולא כתיב שלמים. ופי' הר' משה דמהאי קרא דרשי' בס' התודה (דף ע"ח) לדבות שלמים נזיר ליום ולילה ו). ומקשינן נמי שלמי תודה לשלמי נזיר שאם גילח עליהם יצא: מי שנזרק עליו א' מן הדמים ונטמא. ר"א או' סותר את הכל. לא כל הימים קאמר כדמפרש בגמ' דר"א סבר נטמא אחר מלאת סותר שבעה. אלא סותר כל הקרבנות קאמר. ר"א לטעמיה דאמר אחר כל המעשים כולם שאינו מותר לשתות יין עד אחר הבאת כל קרבנותיו. נמצא כשנזרק א' מן הדמים עדיין אינו ראוי לתגלחת וכיון דס"ל לר"א שאין א' מן הקרבנות מתירו בתגלחת עד שיקריב את כולם א"כ כל קרבנותיו חשובים כקרבן [אחד] וכשנטמא קודם שהקריב כולו הוי כאילו נטמא שחרית קודם שהקריב אפי' א' מהם והוי הקרבן שהביא כאילו הקריבו תוך מלאת. וחכ"א יביא שאר קרבנותיו ויטהר פי' לכשיטהר. וכן מפ' בירושלמי בהאי מתני' יטהר ואח"כ יביא קרבנותיו ואותו הזבח שהביא בטהרה לא יחזור ויביאנו. רבנן לטעמייהו דאמרי אחר מעשה יחידי מותר לגלח. הרי האדם שנטמא נראה לתגלחת ולמה יסתור אותו זבח אבל שאר זבחים שהקריב משנטמא ודאי סותר דהא קפיד קרא שיביא קרבנות נזיר בטהרה. ולעיל פ"ק פירשתי דהא דסותר ל' יום לרבנן היינו מדרבנן דמן התורה סגי בסתירת

ז) סם הוצא הך הקישא למלאת אחריתא אבל ליום ולילה הוא בזבחים (ל"ו) וכן מה שכ' התוס' כאן לענין לשמה הוא בזבחים (ה') ונראה דבתוס' כאן חסר תיבות ול"ל רש גורסין וכבר זצח כי' וכמו שכ' הרא"ש כאן.

1. ל"ל ולא כל הימים קאמר. 2. ל"ל כל קרבנות. 3. תיבת סתם נמחק. ול"ל עושה מעשה לטהרה כו'. 4. ל"ל והרי קודם. 5. ל"ל אבל שאר. 6. ל"ל ואחר שיטהר. 7. תיבות למנין סתירה נמחק. וכאן איין הדבור שבאמצע ול"ל וכדאמר לעיל בפ"ק ובפ"ג דטומאה כו'. והכל דבור אחד. ול"ה במרים שייך אח"כ. 8. תיבות ר"ל ולרבנן ל' נמחק. ול"ל סותר ל' לרבנן. 9. תיבות הבא מספק דמשמע נמחק. ול"ל שבעה סני ושמא הבא. 10. ל"ל משנזרק. 11. ל"ל דייקא נמי דבסתירת קרבנות איירי כו'. 12. ל"ל ממה שאמרו. 13. ל"ל תביא שאר. 14. בס"א בספרי היה. 15. ל"ל כדאמרן. 16. ל"ל שאף אם. 17. ל"ל הא. 18. ל"ל שעבר כדבמתן. 19. ל"ל לטעטו ממחנה. 20. ל"ל הבא על. 21. ל"ל דפר.

הגהות הב"ח

(א) גמ' וחכ"א יביא שאר קרבנותיו ויטהר ומעשה נמי כל"ל ותיבות שמע מינה נמחק: (ב) במשנה כהן גדול ונזיר אינן מיטמאין: (ג) רש"י ד"ה בגלמא וכו' שכרי כ"ג עדיף שקדושתו:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תוד"ה ונטמא וכו' סותר ז' לגב אלא כל"ל: ב] בא"ד מותר לשתות יין ולגלח וכו' מן הדמים עדיין [ליט לאור] לתגלחת וכו' כל"ל: ג] ד"ה וחכ"א וכו' מעשה דטהרה. תיבת דטהרה נמחק וכ"ב בטהר ואח"כ תביא קרבנותיה וכו': ד] בא"ד ואח"כ כשיטהר וכו' יביאם [למנין סתירה]. וכ"ב ותימה דהאמר לעיל בפ"ק דף ו' וכ"ג דף עז דטומאה דלאחר מלאת סותרת שבעה לרבנן ובפ"ק פירשתי דהוא מדרבנן גזירה אטו סתירה דמן התורה בסתירה הבא בספק ושמא הואיל וחזי לתגלחת שנזרק אחד מן הדמים די לרבנן נמי בסתירת ז' כל"ל והד"ל ולא כדפוס ספד"מ שחלקוהו לשני דיבורים וטעות הוא. עכ"ל ס"מ ועוש"ה ודו"ק: ה] ד"ה כ"ג וכו' בספרים הוא וכו' כל"ל: ו] ד"ה ואל וכו' משא"כ בכהן כאן הס"ד ואח"כ תיב"ד למ"ד נמחק וכו' תיבת למ"ד נמחק וכ"ב וחכ"א ומה כל"ל. ס"מ: ז] ד"ה וכן משוח וכו' עבודה ביה"כ. נ"ב כאן שייך קושיא וא"מ וכו' האמורה בסוף הדיבור: ח] בא"ד ולא מרובה וכו' גביה ולקח תיבת ולקח נמחק וכ"ב והכי: ט] בא"ד דבתכ"ב מוכח וכו' ה"ג. מי' ה"ג נמחק וכ"ב הגה"ה כל"ל ס"מ ועוש"ה דקושיא זאת מקומה לעיל:

הגהות התוספות

1. ל"ל ולא כל הימים קאמר. 2. ל"ל כל קרבנות. 3. תיבת סתם נמחק. ול"ל עושה מעשה לטהרה כו'. 4. ל"ל והרי קודם. 5. ל"ל אבל שאר. 6. ל"ל ואחר שיטהר. 7. תיבות למנין סתירה נמחק. וכאן איין הדבור שבאמצע ול"ל וכדאמר לעיל בפ"ק ובפ"ג דטומאה כו'. והכל דבור אחד. ול"ה במרים שייך אח"כ. 8. תיבות ר"ל ולרבנן ל' נמחק. ול"ל סותר ל' לרבנן. 9. תיבות הבא מספק דמשמע נמחק. ול"ל שבעה סני ושמא הבא. 10. ל"ל משנזרק. 11. ל"ל דייקא נמי דבסתירת קרבנות איירי כו'. 12. ל"ל ממה שאמרו. 13. ל"ל תביא שאר. 14. בס"א בספרי היה. 15. ל"ל כדאמרן. 16. ל"ל שאף אם. 17. ל"ל הא. 18. ל"ל שעבר כדבמתן. 19. ל"ל לטעטו ממחנה. 20. ל"ל הבא על. 21. ל"ל דפר.

ד א מיי' פ"ג מהל' אבל הל' ט ופ"ד מהל' כלי המקדש הל' יט:
ה ב מיי' פ"ד מהל' כלי המקדש הל' יד ופ"ט מהל' שגגות הל' י:
ו ג מיי' פ"ד מהל' כלי המקדש הל' יט:
ז ד מיי' פ"ג מהל' עבודת יום הכפורים הלכה ג:
ח ה מיי' פ"ד מהל' כלי המקדש הל' יט:
ט ו מיי' פ"ג מהל' אבל הל' ט:
י ז ח מיי' פ"ד מהל' כלי המקדש הל' יט ופ"ח מהל' מתנות עניים הל' יח:

פי' הרא"ש

מדמייתו רבנן ראיה לדבריהם ממה שאמרו חכמים תביא שאר קרבנותיה:

סליק פירקא

מרובה בגדים. לאחר (שנתנה) [שנגנז] שמן המשחה ולא יכלו לעשות אחר כדדריש פ"ק כריתות. שמן משחת קודש יהיה זה לי זה לא אחר ולא נמשחו כהנים אלא היה משמש בה' בגדים. ואמרינן פ"ק מגילה דכהן מרובה בגדים כשר לכל עבודה ג"ג כמו כהן משוח ראין ביניהם אלא פר הבא על כל המצות שמרובה בגדים הביא כשבה או שעירה כמו שאר כל אדם. וכהן משוח מביא פר. וי"מ (ב) בעבודת פר העלם דבר על צבור וכתי' בפר' ויקרא והכהן המשיח היה מקריב אותו. ואתא למ' שמרובה בגדים לא יקריבנו. דליתא בת"כ מוכח דאף כהן דיוט מקריבו. הלכך אם יו שניהם מהלכין בדרך נמצאו מת מצוה יטמא מרובה בגדים ואל יטמא משוח. וא"ת היאך היו ב' הנים גדולים כאחד וי"מ דאירע קרי בכ"ג שנמשח אחר שנגנז שמן המשחה שינו מרובה בגדים לשמש תחתיו. ולא נהירא דא"כ יל"ל כדקאמר בסמוך משוח. ועדיף דחזי לעבודה מרובה בגדים לא חזי עבודה לפי שהראשון דיר לעבודתו. והשני אינו משמש כח' בגדים משום איבת כ"ג. ולא ב"ד בגדים דמעלין בקדש ל"א מורידין. ופי' הר' שה כגון שחלה כ"ג אי גלה ומינו אחר תחתיו וכיון ששימש ימים ים בכהונה מסתמא אין נבירין אותו אף כששב ראשון או נתרפא דדוקא באירע קרי והשני אינו שמש אלא לפי שעה ראשון חוזר לעבודתו. מרובה בגדים ומשוח עבר כגון שאירע קרי ל"ג ומינו אחר תחתיו קדם שנגנז שמן המשחה מ"ג ומינו אחר תחתיו אחר שנגנז שמן המשחה ה שלא מינו משוח שעבר אפשר שהאחר נתחכם ונתעלה אחר או שמא על פי מלך מנוהו כמו שמצינו שהיו עושים בית שני שהיו מתמנים על פי המלך בתוספת דמים. משוח שעבר לאו משוח מלחמה עדיף דתלו ביה רבים. כל ערך המלחמה נעשה על פיו. על

מרובה בגדים ומשוח שעבר. וה"ה דמלי למינקט משוח ומשוח שעבר או מרובה בגדים ומרובה בגדים שעבר אלא רבותא נקט לאפי' אותו שעבר משוח מרובה בגדים עדיף ממנו אי גרים[1] מרובה בגדים ומשוח שעבר לגאורה משמע מרובה בגדים כגון שכבר נגנז שמן המשחה והיה כ"ג מרובה בגדים ואירע בו קרי ומינו אחר תחתיו ומשחוהו ועבר יום הכפורים ושוב הראשון שהוא מרובה בגדים חוזר לעבודתו והשתא יש לפנינו מרובה בגדים ומשוח שעבר ואי אפשר לומר כן דאיך נעשה זה שמשוח השני ולא משוח הראשון אלא יש לפרש כגון שיש כאן כ"ג משוח (שעבר) ואירע בו קרי ומשוח אחר תחתיו ועבד יה"כ אחד ושוב המשוח הראשון חזר לעבודתו ועבד כמה שנים אחרי כן ומשוח השני עבר עבודתו[2] וכיון כך וכיון כך נגנז שמן המשחה וזה המשוח ראשון שחזר לעבודתו גלה עם יכניה ומינו אחר תחתיו מרובה בגדים אבל משוח שעבר אינו מתמנה תחתיו כל ימי חייו של הראשון אף כי יצא בגולה משוח איכה ולהכי ליכא למימר דמת המשוח דל"כ משוח שעבר יתמנה תחתיו אלא גלה ומינו מרובה בגדים תחתיו והשתא המשוח שעבר קודם למרובה בגדים בזמן שעדיין היה שמן המשחה והשתא שניהם המרובה בגדים והמשוח שעבר מרובה בגדים עדיף שעבד עבודה[3] שראוי לעבודה ואילו משוח שעבר לאו בר עבודה הוא כדאמרינן פרק קמא דיומא (דף יב:) דלכהן גדול אינו ראוי משוח איכה ולא לכהן הדיוט דמעלין בקדש ולא מורידין כשמעתתא דר' יוסי דאמר אינו ראוי לא לכה"ג ולא לכהן הדיוט: **עבר** מחמת קרויו ועבר מחמת מומו. בין מוס קבוע בין מוס עובר מחמת קרויו עדיף דחזי לעבודה למחר ומחמת מומו לא [עדיף] עד שיתרפא מומו: **משוח** מלחמה וסגן הי מינייהו עדיף. כלומר כל הני פשיטא לי והא מיבעיא לי: משוח מלחמה עדיף דחזי למלחמה. שנתמנה לכך לגאת עם העם למלחמה ותלו ביה רבים: או דלמא סגן עדיף דהא חזי לעבודה פירוש ביום הכפורים שנתמנה לכך שאם יארע קרי בכ"ג שיכנס הוא תחתיו ונקרא[4] סגן נמצא כי עיקר מינויו לשמש בעבודה ועיקר מינוי משוח מלחמה למלחמה:

ת"ש דתניא אין בין משוח לסגן אלא שאם היו מהלכין בדרך ומצאו מת מצוה יטמא משוח מלחמה. וקשה דטובא איכא בינייהו כדאיתא בשילהי גא לו (יומא עב:) בבגדים שכ"ג משמש משוח מלחמה משמע (משמע) וסגן עובד בבגדים כמו הדיוט כמו שעובד ביה"כ נמי תחת כ"ג ותו כל החמשה דבריש האמורים בפרשה לא פורע ולא פורם מצוה על הכתולה ואסור בתלמנה לחינן[5] נוהגין בסגן ונוהגין במשוח מלחמה כדמרבינן בפרק בתרא דהוריות (דף יב:) מקרא ואומר הרמ"ר דודאי טובא מילי איכא דמשוח מלחמה חמור מסגן ותנא קולי קולי קתני דאין קולא שנוהגת במשוח מלחמה שלא תנהוג בסגן [אלא] הך שיטתא משוח מלחמה ולא יטמא סגן והכי נמי אמרינן פרק מקוש שנהגו (פסחים נה.) תנא קולי קולי קתני: **והתניא** משוח מלחמה קודם לסגן. וקא ס"ד דקדיש לכל מילי קתמר אלא[6] בקונטר' פי' דידע שפיר המקשה דבהוריות (דף יג.) מתניא לענין להחיותו לפקח עליו את הגל קודם לסגן דאם[7] נפל גל על שניהם ומכל מקום פריך דאי סגן עדיף לענין טומאה הוה לן לפקח את הגל תחלה על הסגן ומשני מר זוטרא דודאי לענין להחיותו לפקח עליו את הגל משוח מלחמה עדיף דתלו ביה רבים ולענין טומאה סגן עדיף דנתמנה לעבודה ומיהו גם בהוריות מוקי לה הש"ס לענין להחיותו כי הכא משמע דבברייתא לא נסתיים הכי לענין להחיותו[8]: **למה** תקנו סגן לכ"ג. ונפרק טרף בקלפי (יומא לט.) גרסינן למה סגן מימינו פי' לימינו: **עד** כאן לא פליגי אלא בב"ג ונזיר כי אזלי בהדי הדדי אבל חד חד לחודיה בני איטמויי אינון. פי' למת מצוה מכאן מוכח שאין לגרום במשנתנו בפי' ומיטמאין למת מצוה ברישא דא"כ למה לו לדקדק בפלוגתייהו ישאל על המשנה להדיא מנגן: **מנא** הני מילי. דכהן ונזיר מיטמא למת מצוה: דתנו רבנן על כל נפשות מת לא יבא ולאמו ולא יטמא. בכ"ג כתיב בפרשת אמור: **אי** ברחוקים ק"ו מהדיוט ומה בהן הדיוט שמיטמא לקרובים. כדכתיב קרא אינו מיטמא לרחוקים כ"ג שאינו מיטמא לקרובים כדכתיב ולאמו לא יטמא אינו דין שלא יטמא לרחוקים אלא ע"כ קרא דעל כל נפשות מת לא יבא בקרובים הכתוב מדבר ואייתר לגאיה למידרש לגאיה אינו מיטמא אבל מיטמא הוא למת מצוה וא"ת היכי מייתר לגאיה והא ק"ו אין שייך לומר אם לא שנאמר הכתוב לגאיה שכך מסיים הדין כ"ג שאינו מיטמא לקרובים ומנלן הא אם לא נכתב לגאיה וי"ל דק"ו דקאמר לאו דוקא ואינו אלא גרוותא דמילתא כאילו היה אומר כן על כרחיך דקרא על כל נפשות מת לא יבא בקרובים דאי על רחוקים בא להזהיר הרי הוא מוזהר ועומד משהיה כהן הדיוט שהוזהר על הרחוקים דאטו משנעשה כהן גדול פקעה קדושת כהן הדיוט וקדושתו להיכא אזלא אלא על כרחיך על הקרובים בא להזהירו דכהן הדיוט הרי כהן אייתר לו לגאיה ולאמו לדרשא לומר לגאיה אינו מיטמא אבל מיטמא הוא למת מצוה:

ולאמו

ומרובה בגדים [א]משוח בשמן המשחה עדיף [ב]דאילו משוח בשמן המשחה מביא פר הבא על כל המצות ואילו מרובה בגדים אין מביא משוח שעבר ומרובה בגדים [ג]מרובה בגדים עדיף דמרובה בגדים עביד עבודה [ד]ואילו משוח שעבר לאו בר עבודה הוא עבר מחמת קירויו ועבר מחמת מומו [ה]עבר מחמת קירויו עדיף דאילו האי חזי לעבודה למחר ואילו עבר מחמת מומו לא חזי לעבודה [ו]איבעיא להו משוח מלחמה וסגן הי מינייהו עדיף משוח מלחמה עדיף דחזי למלחמה או דלמא סגן עדיף דחזי לעבודה ת"ש דתניא [ז]אין בין משוח מלחמה לסגן אלא שאם היו מהלכין בדרך ומצאו מת מצוה [ח]יטמא משוח מלחמה ואל יטמא הסגן והתני' [ט]משוח מלחמה קודם לסגן אמר מר זוטרא [י]לענין החיותו משוח מלחמה עדיף מאי טעמ' דתלו ביה רבים ולענין טומאה סגן עדיף דתניא [יא]רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר למה תקנו סגן לכהן גדול שאם אירע בו פסול הרי נכנס ומשמש תחתיו עד כאן לא פליגי אלא בכהן גדול ונזיר כי קא אזלי בהדי הדדי אבל חד חד לחודיה בר איטמויי אינון מנא הני מילי דת"ר [יב]על כל נפשות מת לא יבא במה הכתוב מדבר אי ברחוקים קל וחומר הוא ומה כהן הדיוט שהוא מיטמא לקרובים אינו מיטמא לרחוקים כהן גדול שאינו מיטמא לקרובים אינו דין שאינו מיטמא לרחוקים אלא בקרובים הכתוב מדבר ולאביו הוא דאינו מיטמא הא מיטמא הוא למת מצוה

ולאמו

[ט]**משוח בשמן המשחה ומרובה בגדים.** כלומר והא פשיטא לן דכ"ג שנמשח בשמן המשחה קודם שנגנז שמן ומקלו של [אהרן] ושמן המשחה בימי יאשיהו[ד] יכהן גדול שלא נמשח בשמן המשחה שעומד בכהונתו לאחר שנגנז שמן המשחה אפילו בבית ראשון ואין בינו לבין כהן הדיוט אלא שהוא מרובה בגדים שנמשח בה' בגדים בבגדי לבן ובגדי זהב וכהן הדיוט אינו משמש אלא בד' הא נמי פשיטא שאם היו מהלכין בדרך ומצאו את מצוה דמיטמא מרובה בגדים [ג]ולא יטמא משוח בשמן המשחה משום דאיכא עדיף שכן מביא פר העלם על כל המצות כמו צבור דכתיב (ויקרא ד) ואם הכהן המשיח וגו' כלומר שהוא מביא קרבן על אשמתו כמו צבור על אשמתן אבל מרובה בגדים אינו [ה] דינו אלא כיחיד: **ומשוח שעבר.** כלומר קודם שנגנז שמן המשחה ואירע קרי בכ"ג ומינו אחר תחתיו ומשחוהו ואחר כך כשנטהר כ"ג חוזר לעבודתו ושני עובר לו: **ומשוח שעבר לאו בר עבודה הוא.** אלא אותו יה"כ ג) דתמרי' במס' יומא (דף יב:) ראשון חוזר לעבודתו ושני אינו ראוי לא לכ"ג ד) ולא לכהן הדיוט משום דמעלין בקודש ולא מורידין: כהן משוח מלחמה לא חזי לעבודה כדתמרינן במס' הוריות [יב:]: **והתניא משוח מלחמה קודם לסגן.** דמשמע לכל דבר קודם לו דאיכא עדיף טפי במס' הוריות[ה] קאי: **דתלו ביה רבים.** דעביד מלחמה בשביל רבים: **עד כאן לא פליגי.** ר' אליעזר ורבנן אלא בכ"ג ונזיר דקאזלי בהדי הדדי ואשכחו מת מצוה הי מינייהו ליטמא בראשא אבל חד לחודיה כו': **על כל נפשות מת לא יבא.** לא בא אלא לקרובין דאי לרחוקים הרי כבר למדנו מכהן הדיוט והואיל ולא בא הכתוב ה) להזהיר על כל נפשות מת אלא משום קרובין מה ת"ל ו) לאביו לא בא אלא לומר לך לאביו אינו מיטמא אבל מיטמא הוא לאביו אבל מיטמא הוא למת מצוה: ז) **ולאמו.** האמור בכהן גדול מה ת"ל: לגזירה

ולאמו

משוח מלחמה עדיף דתלו ביה רבים. כל ערך המלחמה נעשה על פיו. על

ב) גרלה לל"ל וי"מ דלענין עבודת פר העלם דבר של צבור מייתי דכתיב וכו'. ג) ל"ל אפשר שהמשוח שעבר נחלה או אירע בו אותם ונתמנה אחר או שמא וכו'.

ד) הוריות יג. [ע"ש שיעייס רבים], ב) שם, ג) [יומא לט. ע"ש פוטה מב. ע"ש], ד) [הוריות יב.], ה) [דף יג.], ו) [שיך לדף מח.],

תורה אור השלם

1. וְעַל כָּל נֶפֶשׁ מֵת לֹא יָבֹא לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא יִטַּמָּא: ויקרא כא יא

נוסחת הריב"ן

ב) משוח בשמן כו' והא ממי פשיטא כו' ומקלו של משה כו' שנמנד בכהונתו: ג) ולא יטמא: ג) אותו יום בלבד: ד) משום איכה: ה) להחזיר להזהיר: ו) לאח"כ לגאיו:

הגהות הב"ח

(ב) רש"י ד"ה משוח בשמן וכו' אינו נידון אלא כיחיד:

הגהות התוספות

1. מיגות הכי גרים נמתק וכ"ל הגה"ה. 2. כ"ל מעבודתו. 3. מיגות שעבד עבודה נמתק. 4. נדל"ל שעל זה נקרא סגן. 5. כ"ל ואינו מיטמא לקרובים דאינן כו'. 6. כ"ל אבל. 7. כ"ל אם. 8. כ"ל בהלי הך דלענין להחיותו, ועי' ב"ר.

מוסף רש"י

למה תקנו סגן לכהן גדול. לאחר דכר הוא ממנה ומוכן, שאם אירע בו פסול כו'. אבל כל זמן שלא יארע בו פסול אין הסגן עובד שום עבודה בעולם (יומא לח:) בעוד שלא אירע פסול לכהן גדול אין לסגן גדולה של כלום (סוטה מב.).

פי' הרא"ש (המשך)

כר עבודה הוא. היינו כר' יוסי והתם פסיק כוותיה. והה מצי למימר מרובה בגדים ומרובה בגדים שעבר או משוח ומשוח שעבר אלא לרבותא נקט אעפ"י שזה משוח אפ"ה מרובה בגדים עדיף שראוי לעבודה. עבר מחמת קריו ועבר מחמת מומו. כגון שאירע בכ"ג מום ומינו אחר תחתיו ואירע בו קרי עבר מחמת קריו עדיף דחזי לעבודה למחר כשיטהר ואילו האי לא חזי לעבודה עד שיתרפא. וה"ה בשני כהנים הדיוטים א' בעל מום וא' בעל קרי. משוח מלחמה וסגן. מי אמרינן דמשוח מלחמה עדיף לפי שנמשח בשמן המשחה או דלמא סגן עדיף (שנתמנה) [דחזי לעבודה] והתניא משוח מלחמה קודם לסגן. פ' בתוספתא דהוריות מיתגייא. לענין להחיותו כגון להקדים לו מזונות או לפקח עליו את הגל

לגזירה שוה לכדרבי דתניא [ו] **דתניא רבי אומר.** לאביו ולאמו לאחיו ולאחותו לא יטמא להם במותם כי מזר וגו' והלא קרא בנזיר כתיב [ב]: **אין לי.** שמיטמא לאביו ולאמו בנגעם ובזיבתם אבל נזיר כ"ג מנין: **אמרת לא יאמר אמו בכ"ג.** שיש לנו ללמוד מן הדין שאינו מיטמא [ג] שהרי ק"ו הוא כו': אין כהן הדיוט מיטמא לאחיו אבל אם כן יאמו אחיו מאביו: אין כ"ג מיטמא לאחיו מאמו ולא מאביו ולא אפי' לאחיו אע"פ שאין כהן הדיוט מיטמא לאחיו אבל נשכיל שבא מכח אביו: **אם זיכה מן הדין.** אם למדת מן הדין שאין כ"ג מיטמא לאמו מה תלמוד לומר אמו אבל מופנה כו': **אשכחן כ"ג.** דמיטמא למת מצוה נזיר מנלן: **ת"ל על (כל) נפש מת בנפש אדם הכתוב מדבר.** שלא תלינו שנקרא נפש מת אבל אדם בלבד: **בנפש המטמאה לו לאדם בביאה.** כיון שנכנס עמהם בהכל הכתוב מדבר ואיזו זו נפש אדם ולא נפש בהמה וכיון דעל נפש מת לא יבא מדבר בנפש אדם [ד] ומשמע בין קרובים בין רחוקים ולמה חזר הכתוב ואמר לאביו ולאמו אבל לאביו הוא [ד] דלא מיטמא כו': **עד שלא יאמר.** שמיטמא למת מצוה הייתי מביאו מן הדין שנזיר מיטמא למת מצוה מה כ"ג כו' (ה) ה): [ה] **נאמרו כללות בכ"ג.** על כל נפשות מת לא יבא ונאמר כלל בנזיר על כל נפש מת דכל נפש במשמע בין קרובים בין רחוקים מה כלל האמור בכ"ג כו' אף כלל האמור בנזיר לאביו ולאמו אינו מיטמא אבל מיטמא למת מצוה:

ומה ולאמו לגזירה שוה לכדרבי דתניא [ו] רבי אומר גבי נזיר במותם אינו מיטמא [א] אבל מיטמא הוא לנגעם ולזיבתם ואין לי אלא בנזיר בכהן גדול מנין אמרת לא יאמר אמו בכ"ג שאין ת"ל שהרי ק"ו הוא ומה אם במקום שכהן הדיוט מיטמא לאחיו מאביו אין כהן גדול מיטמא לאביו מקום שאין כהן הדיוט מיטמא לאחיו מאמו אינו דין שאין כ"ג מיטמא לאמו אם זכיתה מהדין מה ת"ל אמו בכהן גדול מופנה להקיש ולדון הימנו גזירה שוה נאמר אמו בנזיר ונאמר אמו בכ"ג מה אמו האמור בנזיר במותם אינו מיטמא [2] אבל מיטמא הוא לנגעם ולזיבתם אף אמו האמור בכ"ג במותם אינו מיטמא אבל מיטמא לנגעם ולזיבתם אשכחן כ"ג נזיר מנלן דתניא [1] כל ימי הזירו לה' על נפש [א] מת לא יבא [ט] שומע אני אפי' נפש בהמה במשמע כענין שנאמר [2] מכה נפש בהמה ת"ל על נפש מת לא יבא בנפש אדם הכתוב מדבר ר' ישמעאל אומר אינו צריך הרי הוא אומר לא יבא בנפשות המטמאות בביאה הכתוב מדבר לאביו ולאמו אינו מיטמא אבל מיטמא הוא למת מצוה עד שלא יאמר יש לי בדין ומה כ"ג שקדושתו קדושת עולם מיטמא למת מצוה נזיר שאין קדושתו קדושת עולם אינו דין שמיטמא למת מצוה לא אם אמרת בכ"ג שכן אינו מביא קרבן על טומאתו תאמר בנזיר שמביא קרבן על טומאתו הואיל ומביא קרבן על טומאתו לא יטמא למת מצוה ת"ל לאביו ולאמו לא יטמא אבל מיטמא למת מצוה או אינו מיטמא לאביו ולאמו אבל יטמא לשאר מתים אמרת ק"ו ומה כהן הדיוט שמיטמא לקרובין אינו מיטמא לשאר מתים נזיר שאינו מיטמא לקרובין אינו דין שלא יטמא לשאר מתי'

הא

ולאמו שנכתב בכ"ג לגזירה שוה. לנזיר דכתיב בנזיר לא יטמא להם במותם ודרשינן במותם יתירא דהא כתיב בריש דקרא על כל נפשות מת [1] למה לי במותם לומר לך במותם הוא דאינו מיטמא אבל מיטמא הוא לנגעם ולזיבתם נראה דעיקר קרא לנגעם אינטריך דס"ד אמינא נקט אגב נגעם: **ואין לי אלא בנזיר.** שמותר ליטמא לנגעם ולזיבתם: כ"ג מנין אמרת לא יאמר אמו בכ"ג. דאינו צריך: ומה במקום שכהן הדיוט מיטמא לאחיו מאביו. דכתיב לאחיו וסבירא ליה דגמר אחוה אחוה מבני יעקב כי היכי דילפינן לענין יבום ביבמות (דף יז:) הרי עדיפא משפחת אב ממשפחת אם לגבי כהן הדיוט אין [2] כ"ג מיטמא לאביו [מקום] שאין כהן הדיוט מיטמא לאחיו מאמו אינו דין שאין כ"ג מיטמא לאמו: אם זכיתה מן הדין א"כ מה ת"ל אמו בכ"ג. וא"ת ומה צריך קל וחומר הרי כבר אמר דעל כל נפשות מת אזהר רחמנא אקרובים ועל כרחך כדפרישי' ואמו נמי בכלל כל הקרובי' א"כ למה כתיב אמו בפירוש על כרחך מייתרא לג"ש וי"ל דאי לאו ק"ו הוה אמינא אע"ג דאסר קרובים מעל כל נפשות מת וכתיב נמי לאביו לאו למעוטי מת מצוה אלא למעוטי אם דמיטמא לה דהוה אמינא דווקא קרובים דמלא האב דגריעי טפי משום דאינה קורבא ודאית אלא חזקה בעלמא אבל אמו דודאי ילדתו ליטמא לה כדאמר לקמן הא סברא ע"כ איצטריך קל וחומר ללמד דאין זו סברא שהרי בכהן הדיוט אמו מחשיבים קורבא דאב טפי מן האם ומהשתא אייתר אביו ואמו בכהן גדול אביו לומר דמיטמא למת מצוה ואמו לגזירה שוה ואם תאמר אכתי מנלן דאביו בא למת מצוה הא איצטריך לגופיה דלא ליתא דלאמו למעוטי לאביו דיטמא לאביו דקורבא דאב עדיפא דמתייחס אחריו כדלקמן ונראה לומר דהתנא תפס לדין ק"ו לרווחא דמלתא כק"ו דלעיל והך ברייתא כרבי ישמעאל דבסמוך ולית[3] ליה האי לריכותא דלקמן דאמו ודאי ילדתו דלקמן אלינא דר"ע קאמר ליה אבל לר' ישמעאל בלאו ק"ו אייתר לאמו שהיא בכלל שאר קרובים דאפי' אי נכתב לאביו לא הוה אמינא דלמעוטי אמו קאתי משום דודאי ילדתו דלית ליה הגך סברות דלקמן הלכך כי כתיב על כל נפשות מת כולהו קרובים במשמע אייתר לאביו למת מצוה ואייתר לאמו לגזירה שוה וקל וחומר לרווחא דמילתא: **הכי** גרסינן **אשכחנא** כהן גדול **דמיטמא** למת מצוה נזיר מנלן. תימה מיפוק ליה מגזירה שוה דאמו אמו כמו שאמו לומדים כהן גדול מנזיר לענין נגעם וזיבתם ה"נ ניהדר ונילף נזיר מכהן גדול לענין מת מצוה דאין גזירה שוה למחצה נראה למהר"ף אי לאו דנפקא לן מת מצוה בנזיר מקרא אחרינא הוה אמינא דכולה גזירה שוה דאמו אמו אחיו למת מצוה אבל[4] לענין למעוטי נגעם וזיבתם בין בכהן הדיוט ובין בכהן גדול כיון הזירו לה' על (כל) **נפש מת לא יבא שומע אני נפש**[5] בהמה במשמע. אי לא כתיב מת אלא נפש שנאמר ומכה נפש בהמה ישלמנה: ת"ל נפש מת בנפש אדם הכתוב מדבר. דבהמה לא איקרי מת אע"ג דכתיב (שמות כא) והמתת יהיה לו מת קטמא איקרי נפש מת לא איקרי: **ר' ישמעאל אומר אין צריך.** למעוטי בהמה מנפש מת דהא הוא אומר לא יבא בנפש המטמא בביאה היינו בהאהל הכתוב מדבר ואילו נגילה לא מטמאה באוהל: **לאביו ולאמו.** נזיר כתיב ד' פרטי לאביו ולאמו לאחיו ולאחותו לא יטמא להם במותם: לאביו ולאמו אינו מיטמא אבל מיטמא למת מצוה. מסקנא דברייתא זו דלאביו בא לגלויי על נפש מת דאיירי בקרובין ולאמו לגזירה שוה לכהדרבי ולאחיו למת מצוה א] ומפיק ליה האי[6] סברא כמו שנושא ונותן בברייתא עד דיליף ליה מאחיו אי נמי התנא ידע בטוב דלא נפיק מת מצוה אלא מלאחיו והאי דקאמר לאביו ולאמו הוי כמו [וגו'] ועלעולם סומך אלאחיו: **עד שלא יאמר.** קרא בנזיר דמיטמא למת מצוה יש לי בדין בקל וחומר למשמע מיניה דנזיר מיטמא למת מצוה: ומה כהן גדול. שקדושתו קדושת עולם מיטמא למת מצוה. מקרא כדלעיל: **או** אינו. אלא לכך כתיב לאביו ולאמו לומר לך דמותר ליטמא לשאר מתים רחוקים וטעמא איכא למימר דשמא אקרובים אזהריה רחמנא מפני [שמיצר] עליהם וזהו זילותא דנזיר דאיקרי קדוש אבל רחוקים שאינו נענב עליהם לא אזהריה רחמנא: אמרת ק"ו. ד) מכהן גדול[7] דעל כרחך סברא זאת לא אמיתית היא שהרי ב] [בכ"ג] הוא איפכא: ט) **ועד** שלא יאמר יש לי בדין נאמרו כללות בכ"ג. על כל נפשות מת לא יבא: ונאמר כללות בנזיר. על (כל) נפש מת לא יבא מה כללות האמורות בכ"ג וכו' תימה והיכי בעי למילף נזיר מכ"ג לענין מת מצוה והא איכא למיפרך מה לכ"ג שכן אינו מביא קרבן על טומאתו כדפרכינן לעיל ופי' הר"ם דלאו לענין מת מצוה בעי למילף אלא בא לומר דלאביו ולאמו בנזיר מייתר דלגופיה לא איצטריך דלכתוב כללות לאחוייהו על נפש מת לא יבא וממילא ידעינן דהיינו קרובים נמי דילפינן להו מכללות דכ"ג ג] או[8] כלך לדרך זו נאמר כלל בכהן הדיוט לנפש לא יטמא בעמיו כו' ושפיר איצטריך לגופיה והאי דקאמר אף כללות דאמרינן בנזיר מיטמא למת מצוה היינו כלומר מיתורא דאביו דלא איצטריך לגופיה וכן מוכח בתר הכי: **האי** מיבעי ליה לאביו ולאמו ממש. שאינו מיטמא לאביו

ו) לעיל מנ. ב) [במדבר ו], ג) שייך לע"ב, ד) גי' מ"מ מכהן הדיוט, ה) שייך לע"ב,

תורה אור השלם

1. כָּל יְמֵי הִזִּירוֹ לַיי עַל נֶפֶשׁ מֵת לֹא יָבֹא:
במדבר ו ו
2. וּמַכֵּה נֶפֶשׁ בְּהֵמָה יְשַׁלְּמֶנָּה נֶפֶשׁ תַּחַת נָפֶשׁ: ויקרא כד יח

נוסחת הריב"ן

ו) לגזרה שוה לכדרבי משום האמור בנזיר דתניא כו': ב) לה שהרי: ג) ומשמעו: ד) דלא': ה) ועדיין עד שלא יאמרו לי בדין דמיד מיטמא למת מצוה דנאמר בכלל בכ"ג על כל נפשות מת כו':

הגהות הב"ח

(ו) רש"י ד"ה עד שלא וכו' כ"ג כו' הם"ד ואח"כ מ"ה ועד שלא יאמר יש לי בדין דנזיר מיטמא למת מצוה דנאמר בכלל בכ"ג על כל:

גליון הש"ס

גמ' שומע אני אפי' נפש בהמה. עי' בילה דף כח ע"ח:

הגהות הגר"א

[א] גמ' (מת) תז"מ (וע' תוס'):

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תוד"ה לאביו וכו' ומפיק ליה האי סברא כמו. מן מיתה ומפיק עד כמו נמחק וכ"כ ולא מפיק ליה עדיין האי סברא כיון שנשא וכו' כל"ל ח"מ: ב] ד"ה לו אינו וכו' שהרי בכה"ג. תימה בכה"ג נמחק וכ"כ בכהן הדיוט. ח"מ: ג] ד"ה ועד שלא יאמר כו' דכ"ג לו כלך. כ"כ עיין ח"מ דמוחק כל זה מן לו כלך וכו' עד ע"כ אוקמי' אכללא דכ"ג ושוסה מן הכל דבור אחד:

הגהות התוספות

1. ל"ל על נפש מת. 2. ל"ל ואח"כ אין. 3. ל"ל דלית. 4. ל"ל אבל לא. 5. ל"ל אפילו נפש. 6. ל"ל ומפיק ליה מהאי. 7. ל"ל הדיוט. 8. מתיתא לו עד מיתא לגופיה אין כאן מקומו אלא הוא דיבור בפנ"ע ושייך אחר דיבור זה.

עין משפט נר מצוה

יא א ב מי' פט"ז מהל' טומאת אוכלין הל' ט סמג עשין רמ:

מוסף רש"י

אבל מטמא הוא. אין נזיר אין כהן לנגעם ולזיבתם. ואינם עוכרים כמגע הזב לא משום לא יאכל ולא משום לא יטמא (לעיל מג.).

פי' הרא"ש

כל נפשות מת לא יבא בכ"ג כתיב: מטמא לקרובים כדבחי' לאמו ולאביו וגו' לה יטמא: לנגעם ולזיבתם להני אצטריך דסד"א מצורע חשוב כמת ולזיבתם אגב נגע נקט. שכהן הדיוט מטמא לאחיו מאביו. דילפינן אחוה אחוה מבני יעקב כי היכי דילפינן לענין יבום ביבמות. נמצא דעדיפא משפחת אב ממשפחת אם. א"כ איין דגלי קרא שאינו מטמא לאביו כ"ש שאינו מטמא לאמו: אשכחן כ"ג נזיר מנלן. הוה מצי למימר מג"ש דאמו אמו אלא ניחה ליה לאשכחיה בגופיה. ת"ל נפש מת ובהמה לא אקרי נפש מת. בנפשות המטמאות בביאה. באהל: לאביו ולאמו אינו מטמא אבל מטמא הוא למת מצוה. לאמו כדי נקטי' דדרש' ליה לקמן לג"ש. עד שלא יאמר שיטמא למת מצוה יש לי בדין. אבל מטמא הוא לשאר מתים משום דכתיב נזר אלהיו על ראשו הלכך לרחוקים שאינו עציב עליהם כ"כ יטמא. אמרת קל וחומר ומה כ"ג שמטמא לקרובים אינו מטמא לשאר מתים הרי גלה הכתוב שדין הוא שיטמא לקרובים יותר מלרחוקים ומחמת סברא כל דהו אין לנו שיטמא לרחוקים אף על פי שאינו מטמא